

Esipuhe

Finnvera Oyj ja Suomen Yrittäjät tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valta-kunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu runsaan 3000 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Syksyn 2004 alueellisessa raportissa tarkastellaan alueen pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa sekä sukupolvenvaihdoksia. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät myös tästä raportista.

Helsingissä 20.10.2004

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Kymenlaakson ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Kymenlaaksossa ja koko maassa pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana. Alueella toimivista pk-yrityksistä runsas kolmannes (36%) ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja 4 prosenttia heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat samanlaiset kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Viime syksyyn verrattuna ovat Kymenlaaksossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet. Myös koko maan pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat nyt paremmat kuin keväällä 2004.

Koko maan ja Kymenlaakson pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Yrityksen kannattavuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät jonkin verran paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Investointien arvon, tuotekehityspanostusten, viennin ja tuonnin arvon, tuotantokustannusten ja vakavaraisuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät puolestaan jonkin verran heikommat kuin koko maan yrityksillä keskimäärin. Alueella toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella heikompi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat nyt Kymenlaaksossa lähes samalla tasolla kuin keväällä 2004.

Kymenlaaksossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat yleinen suhdannetilanne/ maailmantilanne, kireä kilpailutilanne ja resurssitekijät. Alueen pk-yritykset kokevat myös yritystoiminnan säätelyn suuremmaksi kehittämisen esteeksi kuin pk-yritykset koko maassa keskimäärin. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Kymenlaakson pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 3 prosentilla ja vakuuksien puute 4 prosentilla alueen pk-yrityksistä.

Koko maassa pk-yritykset ilmoittavat investoivansa liikevaihdostaan 11,5 prosenttia ja Kymenlaaksossa 7,2 prosenttia tulevan vuoden aikana. Eniten alueen yritykset aikovat investoida koneisiin ja laitteisiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Kymenlaakson yritykset aikovat investoida vähemmän tutkimukseen ja tuotekehitykseen, koneisiin ja laitteisiin sekä rakennuksiin kuin pk-yritykset koko maassa keskimäärin.

Ulkoista rahoitusta on Kymenlaaksossa 49 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka viides Kymenlaaksossa toimiva pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka kuudes alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja kolmella viidestä, osamaksurahoitusta runsaalla neljäsosalla (27%) ja luotollinen shekkitili viidesosalla (21%).

Kymenlaaksossa 9 prosenttia pk-yrityksistä ennakoi asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän ja 7 prosenttia vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä nyt pienempi osuus odottaa maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku +2%) kuin viime keväänä (saldoluku +5%).

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta elokuussa 2004.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3320 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 27.7.-27.8.2004. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Kymenlaakson osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä johtaja Risto Suominen ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).
- 2) Aikasarjoissa olevat luvut ovat vuoden 2001 syksyyn asti koko Kaakkois-Suomen alueen lukuja (Kymenlaakso ja Etelä-Karjala).
- 3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% \Rightarrow saldoluku = + 30%

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakamaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

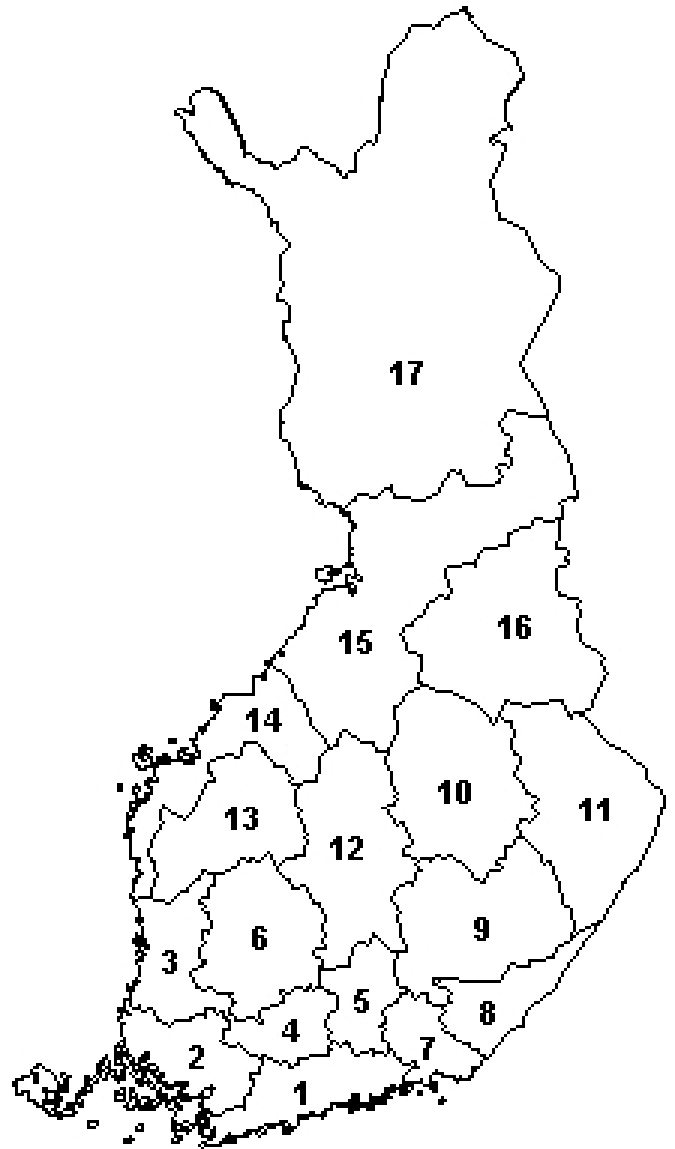
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 2/2004
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	KYMENLAAKSO	95	100%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	20	21%
	Rakentaminen (TOL: 45)	20	21%
	Kauppa (TOL: 50-52)	25	26%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	30	32%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	48	51%
	5 - 9 henkilöä	23	24%
	10 - 19 henkilöä	12	13%
	20 - 49 henkilöä	6	6%
	50 + henkilöä	6	6%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2003	Alle 0,20 milj. euroa	20	21%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	16	17%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	25	26%
	1,50 + milj. euroa	15	16%
	Ei vastausta	19	20%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	4	4%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	36	38%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	40	42%
	Ei kasvutavoitteita	15	16%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	80	84%
	Kyllä	15	16%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	62	65%
	1996 - 2000	19	20%
	2001 - 2004	14	15%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	59	62%
	Palkattu toimitusjohtaja	23	24%
	Muut	13	14%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

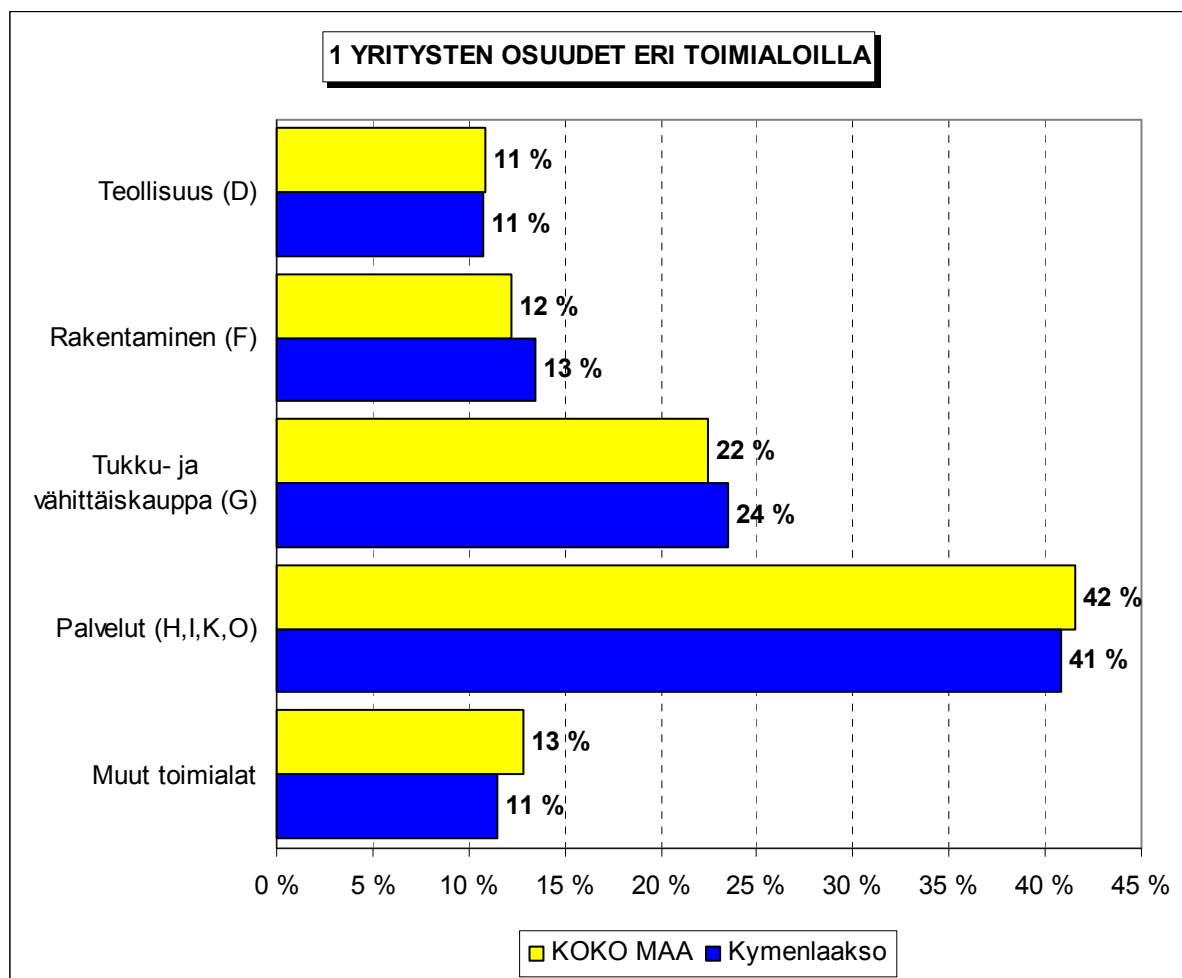

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Kymenlaakson ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2002 noin 226600 yritystä. Näistä yrityksistä 7000¹ toimi Kymenlaaksossa. Kymenlaaksossa on tukku- ja vähittäiskaupan alan yrityksiä suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Teollisuudessa, rakennusalalla sekä palvelu-aloilla toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Kymenlaaksossa lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on suluisissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

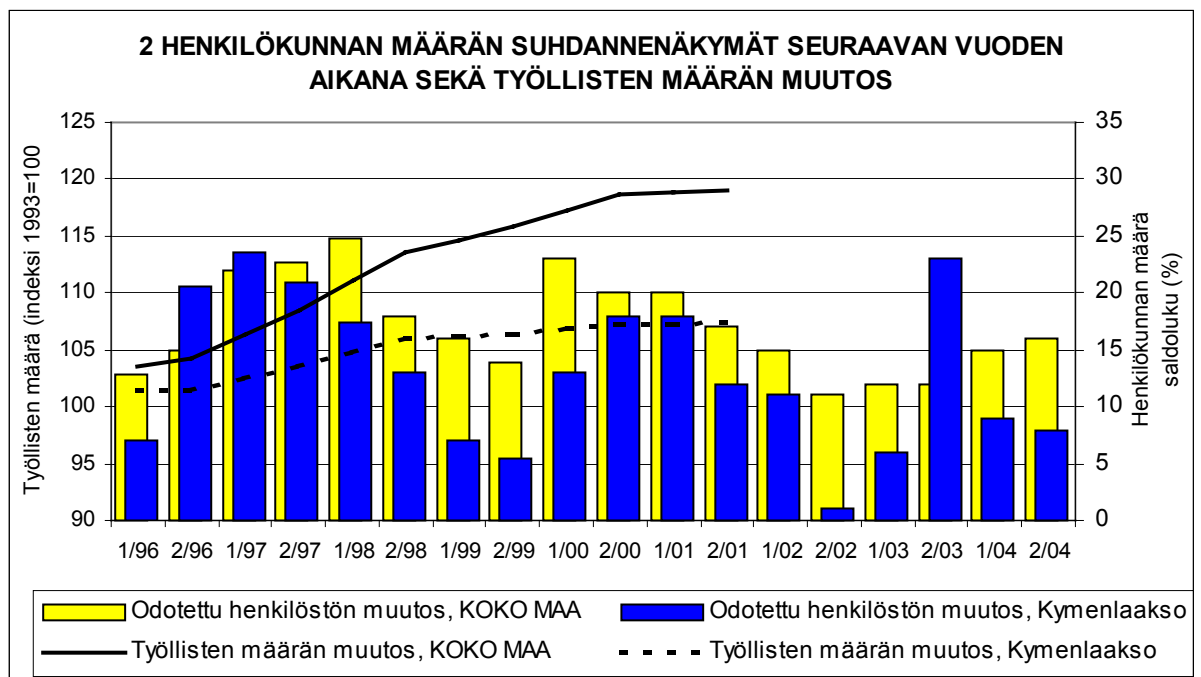
Kymenlaaksossa olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2001 noin 41600 henkilöä². Työttömyysaste oli talvella 2004 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2003) mukaan koko maassa 8,2 % ja Kymenlaaksossa 9,4 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	21	74	5	16
Kymenlaakso	14	80	6	8

Kymenlaaksossa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella heikompi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat nyt Kymenlaaksossa lähes samalla tasolla kuin keväällä 2004 (saldoluku +9%). Koko maassa henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat myös lähes samalla tasolla kuin edellisen kyselyn aikaan (saldoluku +15%).

Seuraavassa kuviossa on verrattu Kymenlaakson työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Kymenlaakson pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2001.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

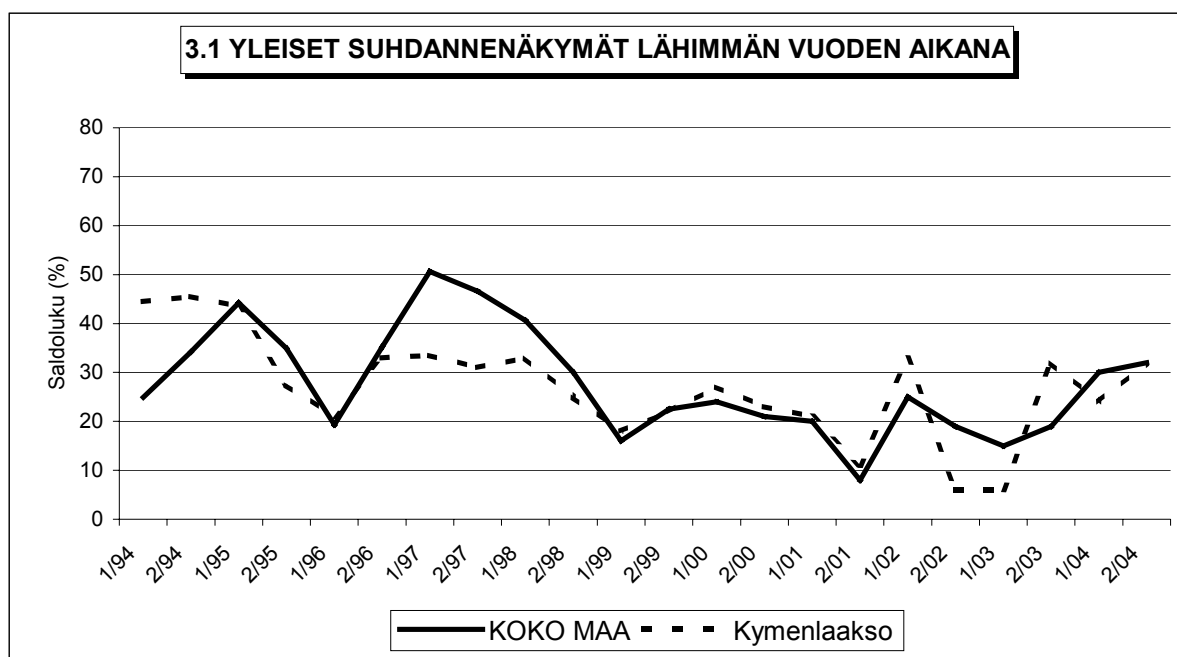
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee %	Pysyy ennallaan %	Huononee %	Saldoluku %
KOKO MAA	39	54	7	32
Kymenlaakso	36	60	4	32

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Kymenlaaksossa ja koko maassa. Alueella toimivista pk-yrityksistä runsas kolmannes (36%) ennakoii suhdannenäkymien paranevan ja 4 prosenttia heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan ovat alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät samanlaiset kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Viime syksyyn verrattuna ovat Kymenlaaksossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet. Myös koko maan pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat nyt paremmat kuin keväällä 2004.

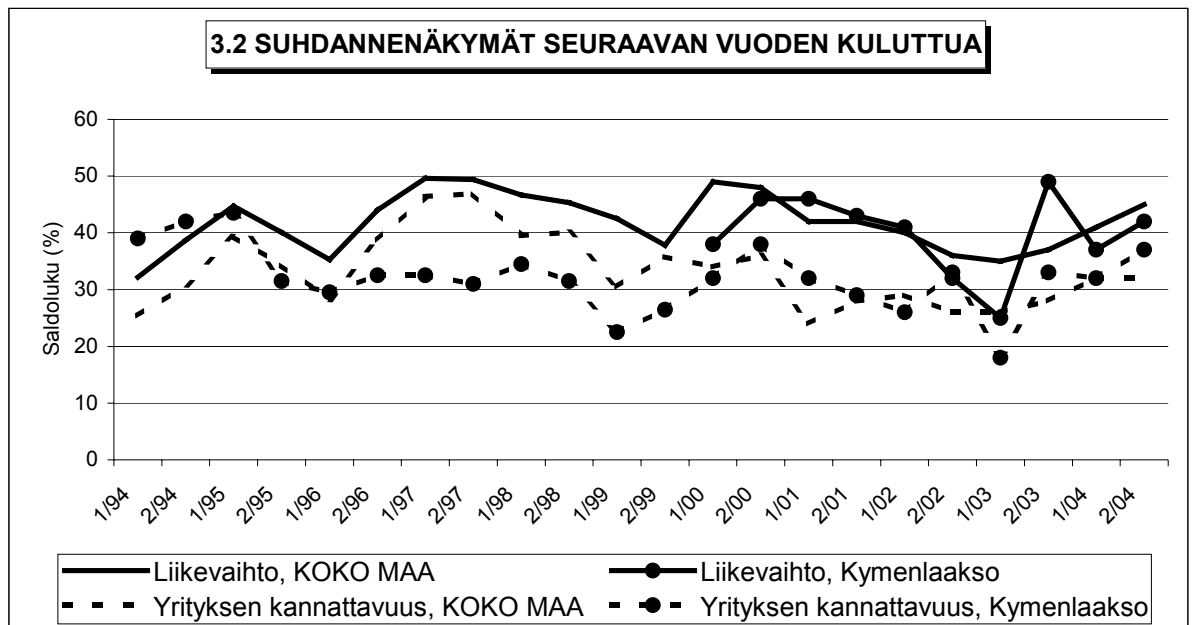
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehityspanostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotantokustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vakavaraisuus
KOKO MAA								
Suurempi	53	23	22	11	11	41	41	39
Yhtä suuri	38	68	75	88	88	52	51	57
Pienempi	9	10	3	1	1	7	9	4
Saldoluku (%)	44	13	19	10	10	34	32	35
Kymenlaakso								
Suurempi	51	17	20	4	8	33	42	33
Yhtä suuri	41	75	73	94	90	62	54	60
Pienempi	9	8	6	2	3	5	4	7
Saldoluku (%)	42	9	14	2	5	28	38	26

Koko maan ja Kymenlaakson pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Yrityksen kannattavuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät jonkin verran paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Investointien arvon, tuotekehityspanostusten, viennin ja tuonnin arvon, tuotantokustannusten ja vakavaraisuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät puolestaan jonkin verran heikommät kuin koko maan yritysillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Kuviosta nähdään, että liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden osalta suhdannenäkymät ovat Kymenlaaksossa parantuneet kevään 2004 tilanteeseen verrattuna.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuviosta on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluut jaksolta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluut jaksolta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

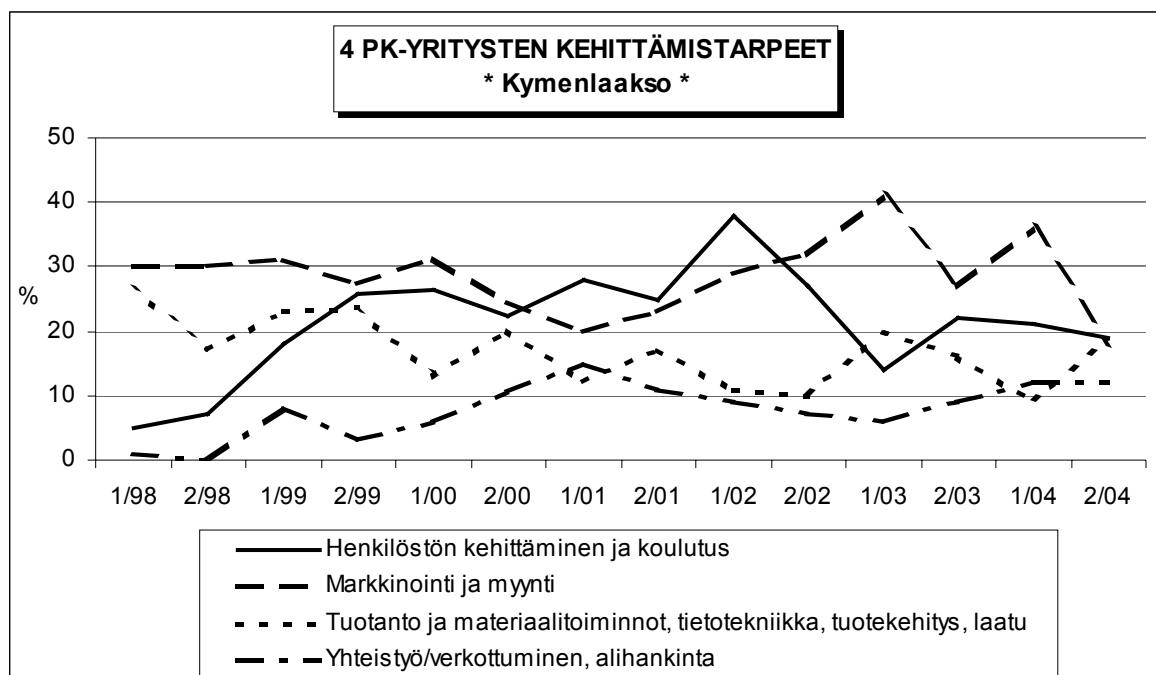
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Kymenlaakso %
Johtaminen	4	4
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	19	19
Markkinointi ja myynti	33	18
Vienti ja kansainvälistyminen	3	1
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	4	8
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	13	19
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	12
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	1
Muu	1	0
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	9	15

Kymenlaakson pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa, markkinoinnissa ja myynissä sekä tuotannossa, materiaalitoiminnoissa, tietotekniikassa, tuotekehityksessä ja laadussa. Kymenlaakson yrityksistä 15 prosenttia katsoo, että yrityksessä ei ole kehittämistarvetta. Koko maassa vastaava luku on 9 prosenttia.

Kevään 2004 tilanteeseen verrattuna markkinoinnin ja myynnin kehittämistarve on vähentynyt Kymenlaaksossa. Tuotannon ja materiaalitoimintojen, tietotekniikan, tuotekehityksen ja laadun kehittämistarve on puolestaan lisääntynyt edelliseen kyselyyn verrattuna.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

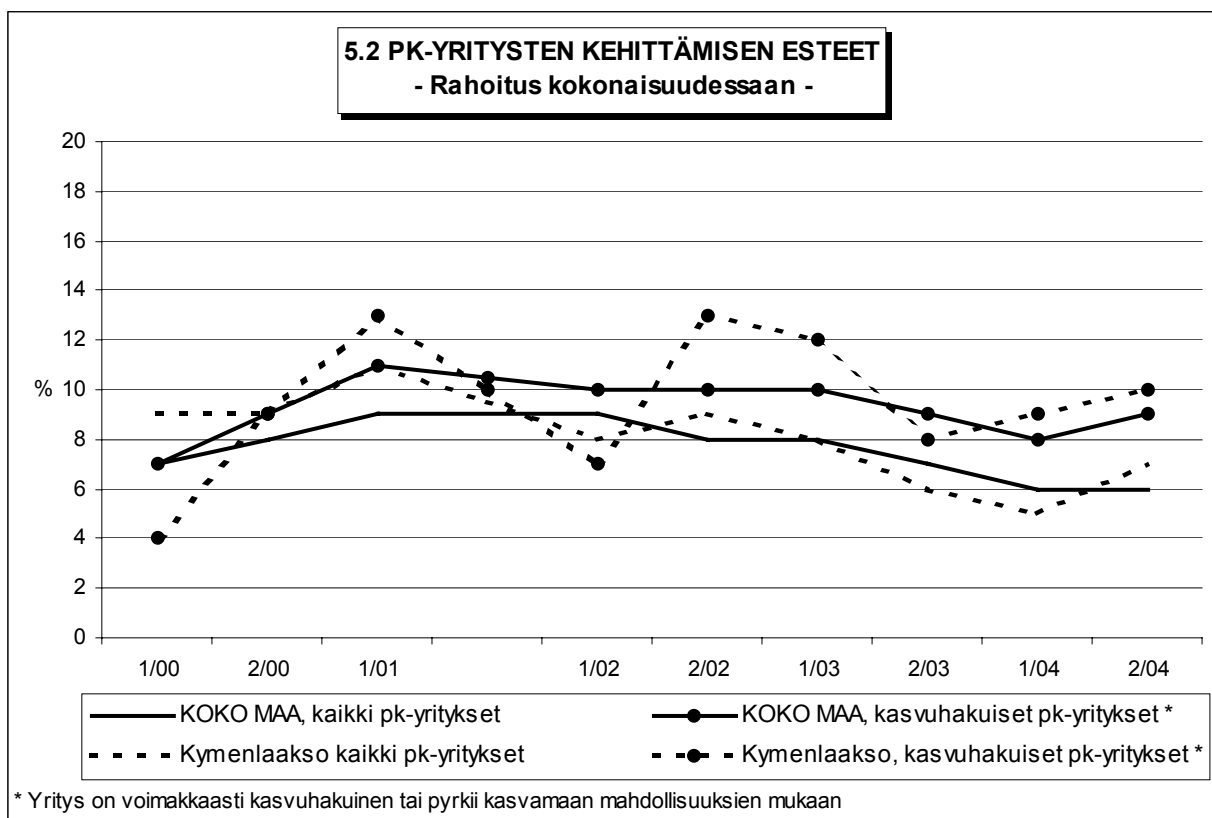
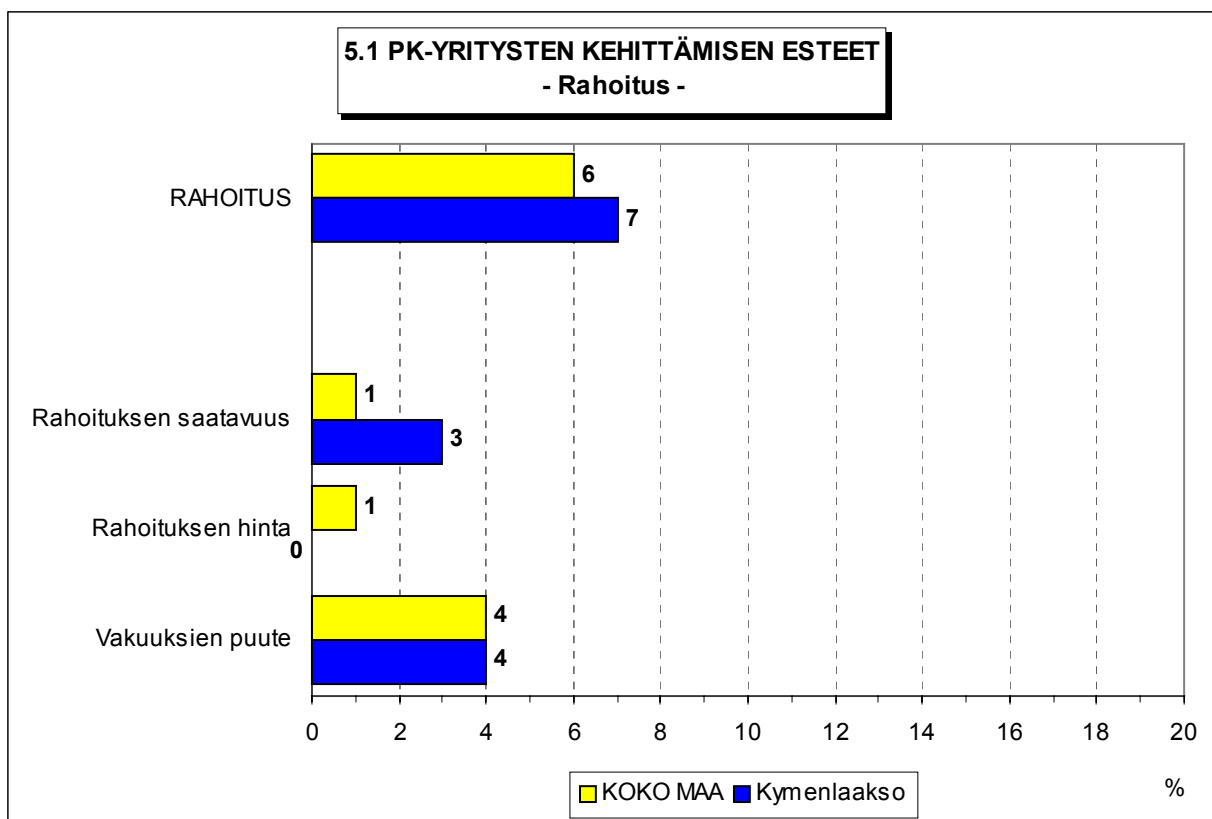
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Kymenlaakso
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	7
byrokratia	2	3
työlainsäädäntö	1	0
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	1	5
KUSTANNUSTASO	11	13
verotus	3	5
palkkataso	2	2
työn sivukulut	5	5
muut tuotantokustannukset	2	1
KILPAILUTILANNE	24	20
kireä kilpailutilanne	17	12
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	1
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0	1
markkinoita vääristävät tuet	0	0
harmaa talous, konkurssit jne.	1	1
kysynnän riittämättömyys	3	3
RAHOITUS	6	7
rahoituksen saatavuus	1	3
rahoituksen hinta	1	0
vakuuksien puute	4	4
RESURSSITEKIJÄT	16	14
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	9	11
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	0	2
toimitilat	1	0
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	6	1
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	21	21
MUUT TEKIJÄT	5	6
EI OSAA SANOA	12	12

Kymenlaaksossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat yleinen suhdannetilanne/maailmantilanne, kireä kilpailutilanne ja resurssitekijät. Alueen pk-yritykset kokevat yritystoiminnan säätelyn suuremmaksi kehittämisen esteeksi kuin pk-yritykset koko maassa keskimäärin. Sen sijaan kireä kilpailutilanne ei Kymenlaaksossa ole niin suuri kehittämisen este kuin koko maassa keskimäärin.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Kymenlaakson pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 3 prosentilla ja vakuuksien puute 4 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Yksikään alueen pk-yrityksistä eivät pitäneet rahoituksen hintaa kehittämisen esteenä. Kymenlaaksossa toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitivät rahoitusta suurempana kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

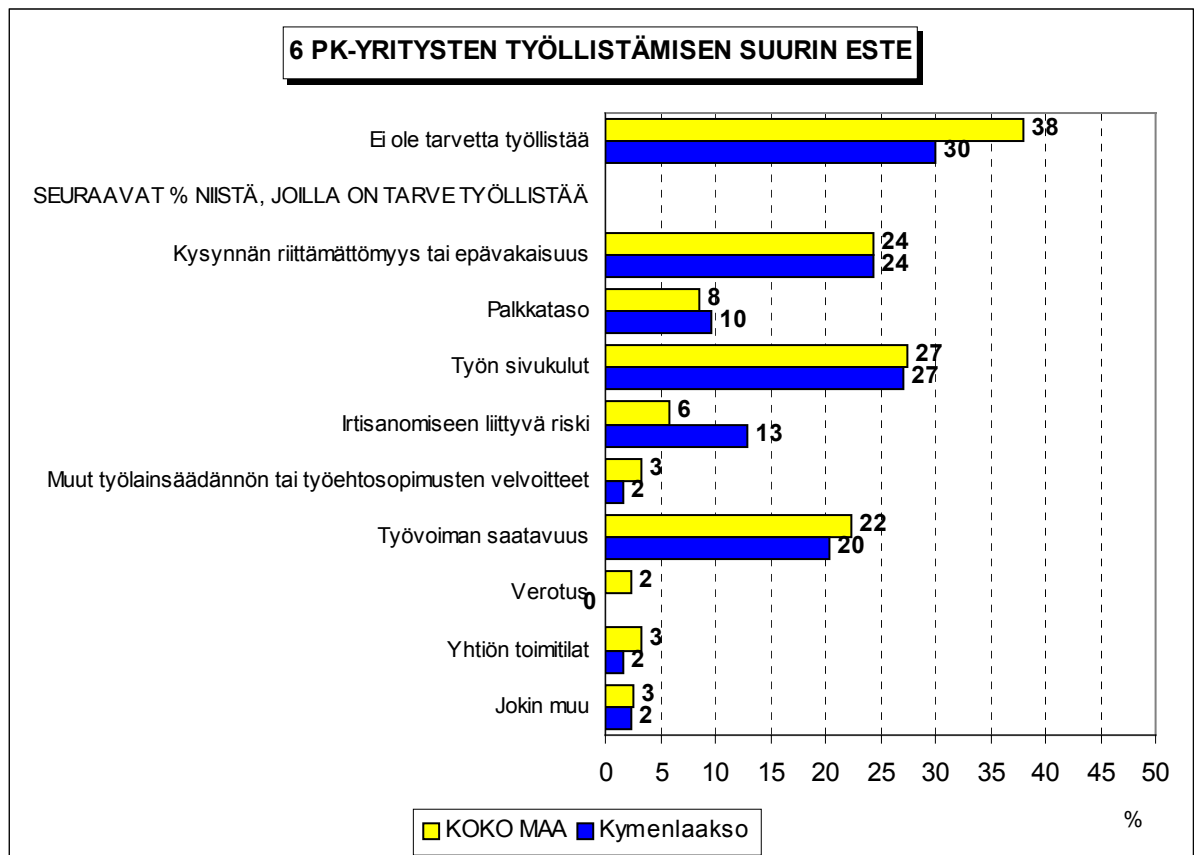
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Kymenlaakso %
Ei ole tarvetta työllistää	38	30
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	24	24
Palkkataso	8	10
Työn sivukulut	27	27
Irtisanomiseen liittyvä riski	6	13
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	3	2
Työvoiman saatavuus	22	20
Verotus	2	0
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	2
Jokin muu	3	2

Kymenlaakson pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työn sivukulut, kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus ja työvoiman saatavuus. Irtisanomiseen liittyvä riski koetaan alueella suuremmaksi työllistämisen esteeksi kuin koko maassa keskimäärin. Lähes neljällä kymmenestä koko maan (38%) ja joka kolmannella (30%) Kymenlaakson pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

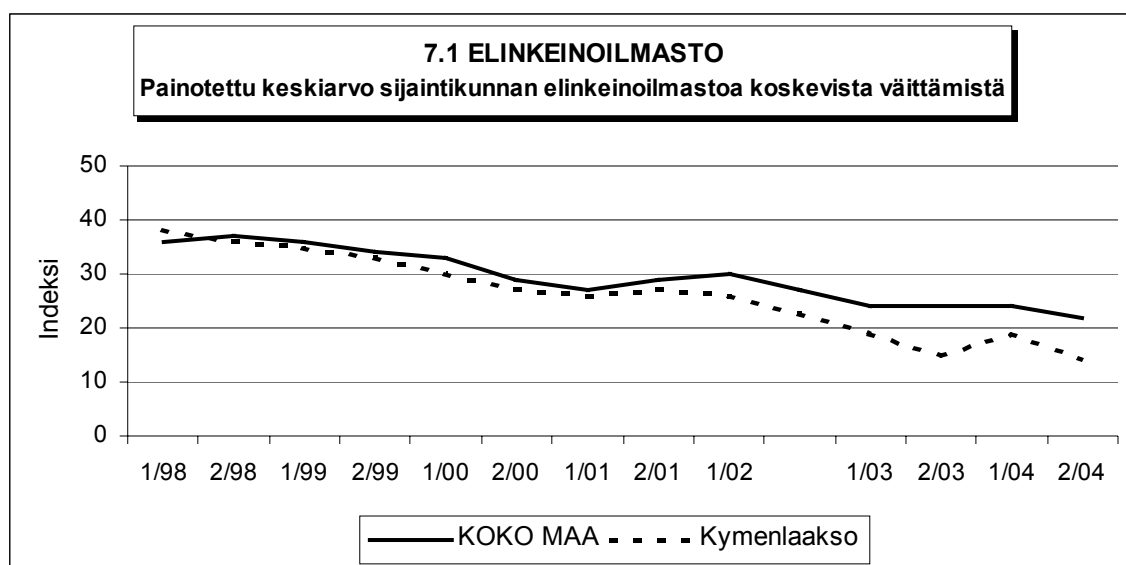

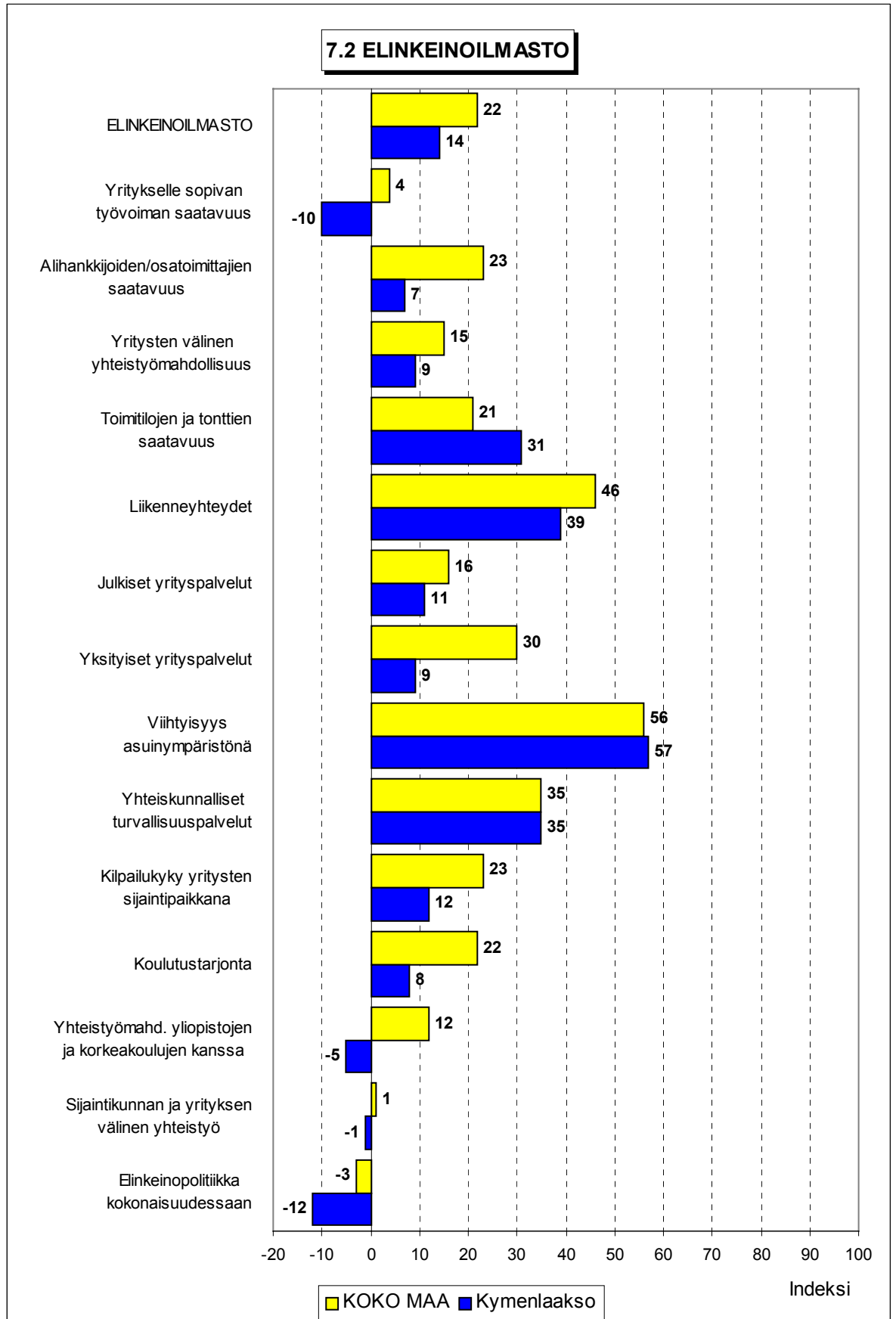
7 Elinkeinoilmasto

Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Kymenlaakso
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	-10
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	23	7
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	15	9
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	21	31
Liikenneyhteydet	46	39
Julkiset yrityspalvelut	16	11
Yksityiset yrityspalvelut	30	9
Viihtyisyys asuinympäristönä	56	57
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	35	35
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	23	12
Koulutustarjonta	22	8
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	12	-5
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	1	-1
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-3	-12
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	22	14

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Kymenlaaksossa kokonaisuudessaan tyytymättömmimpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä alueen pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä sekä liikennejärjestelyihin. Tyytymättömmimpiä Kymenlaakson pk-yritykset ovat elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan ja yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen. Koko maan pk-yritysten tilanteeseen verrattuna alueen pk-yritykset ovat tyytymättömmimpiä yksityisiin yrityspalveluihin, yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa, alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuuteen, yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen, koulutustarjontaan sekä alueen kilpailukykyyn yrityksen sijaintipaikkakuntana. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Kymenlaaksossa heikentynyt kevään 2004 tilanteeseen verrattuna ja on nyt lähes samalla tasolla kuin syksyllä 2003.

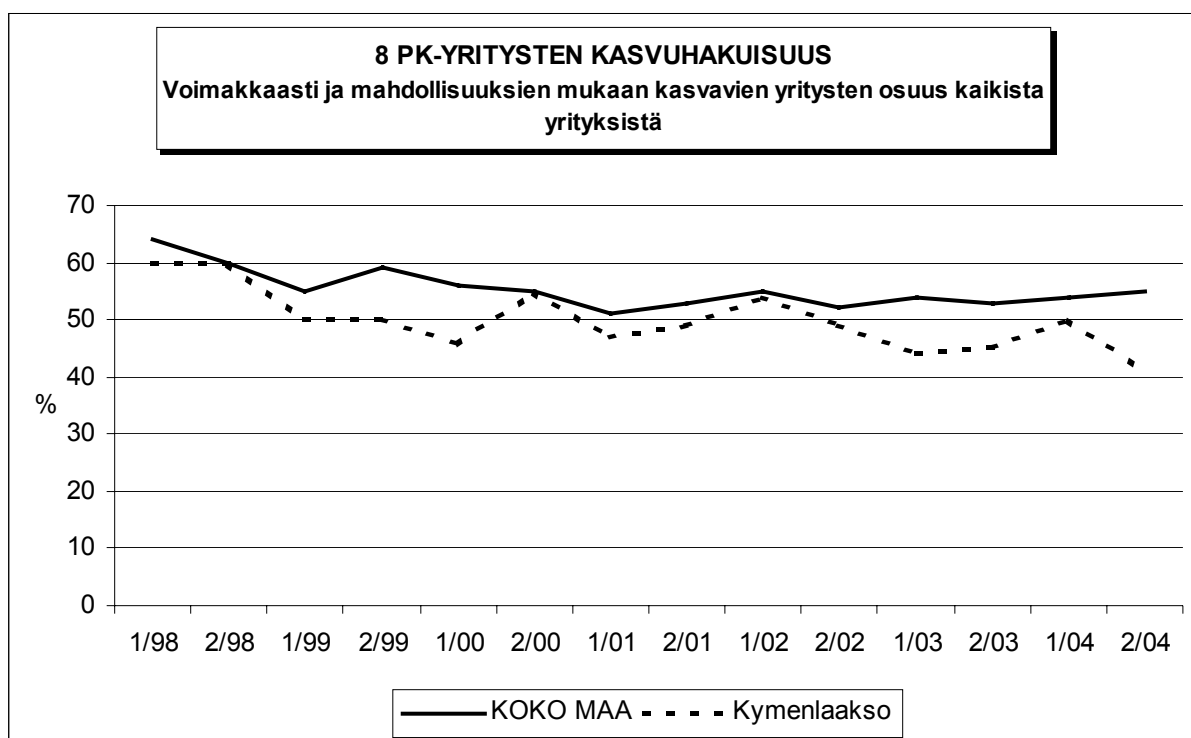
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA	Kymenlaakso
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	7	5
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	48	36
Pyrimme säilyttämään asemamme	34	43
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	10	16
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	0

Kymenlaaksossa on suhteellisesti vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yksikään alueen pk-yritys ei ennakoivasti toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät myynnin ja markkinoinnin lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Kymenlaaksossa yhteensä 41 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on 55 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Kymenlaaksossa nyt pienempi kuin keväällä 2004.

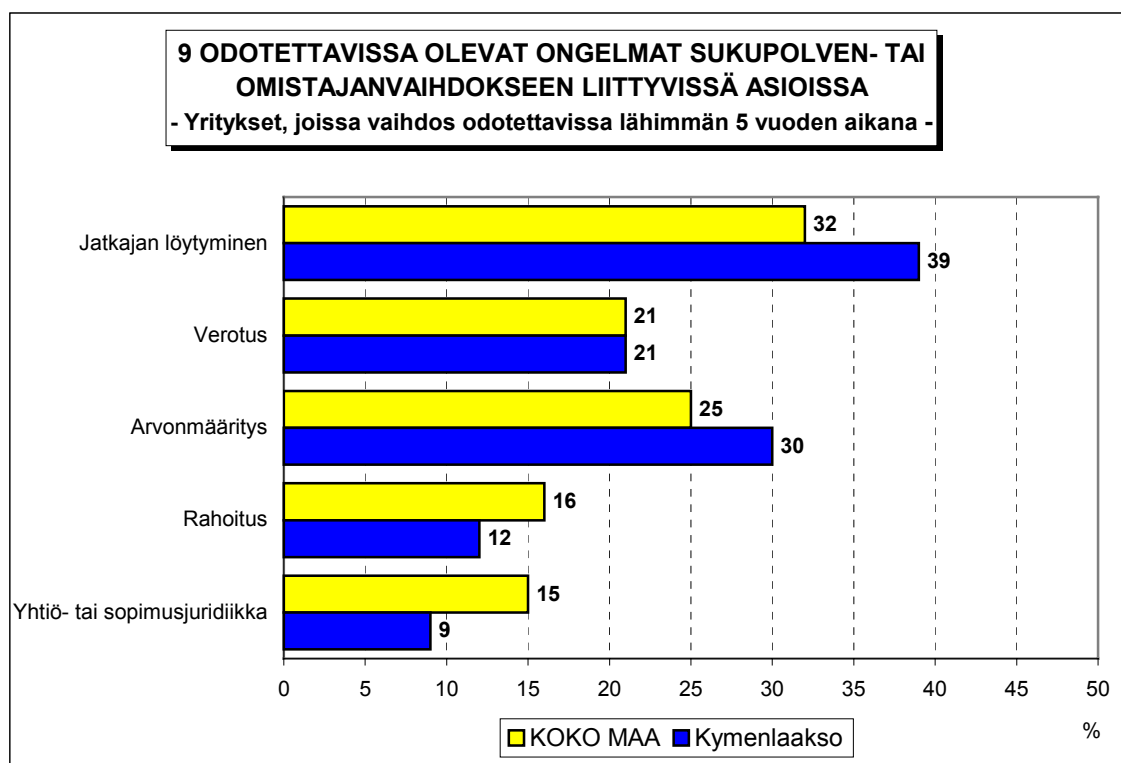

9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Kymenlaakso %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	86
Kyllä	14	14
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	72	67
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	8	5
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	12	16
Ei osaa sanoa	9	12

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka seitsemännessä Kymenlaakson ja koko maan pk-yrityksessä. Lähimmän viiden vuoden aikana sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa joka viidennessä koko maan ja Kymenlaakson pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä ja arvonmäärityksessä.

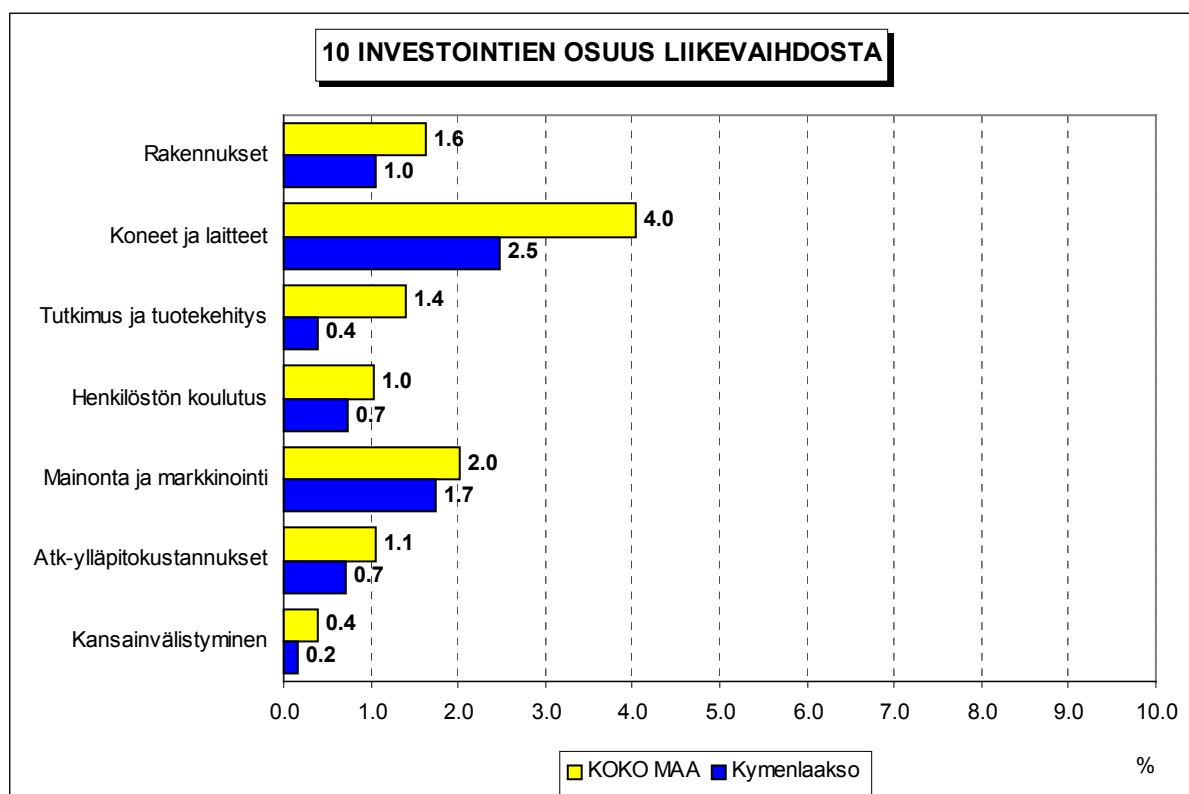

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Kymenlaakso %
Rakennukset	1.6	1.0
Koneet ja laitteet	4.0	2.5
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	0.4
Henkilöstön koulutus	1.0	0.7
Mainonta ja markkinointi	2.0	1.7
Atk-ylläpitokustannukset	1.1	0.7
Kansainvälistyminen	0.4	0.2
YHTEENSÄ	11.5	7.2

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,5 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Kymenlaaksossa pk-yritykset aikovat investoida 7.2 prosenttia tulevan vuoden aikana. Eniten alueen yritykset aikovat investoida koneisiin ja laitteisiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Kymenlaakson yritykset aikovat investoida koko maassa toimivia pk-yrityksiä vähemmän tutkimukseen ja tuotekehitykseen, koneisiin ja laitteisiin sekä rakennuksiin.

11 Pk-yritysten rahoitus

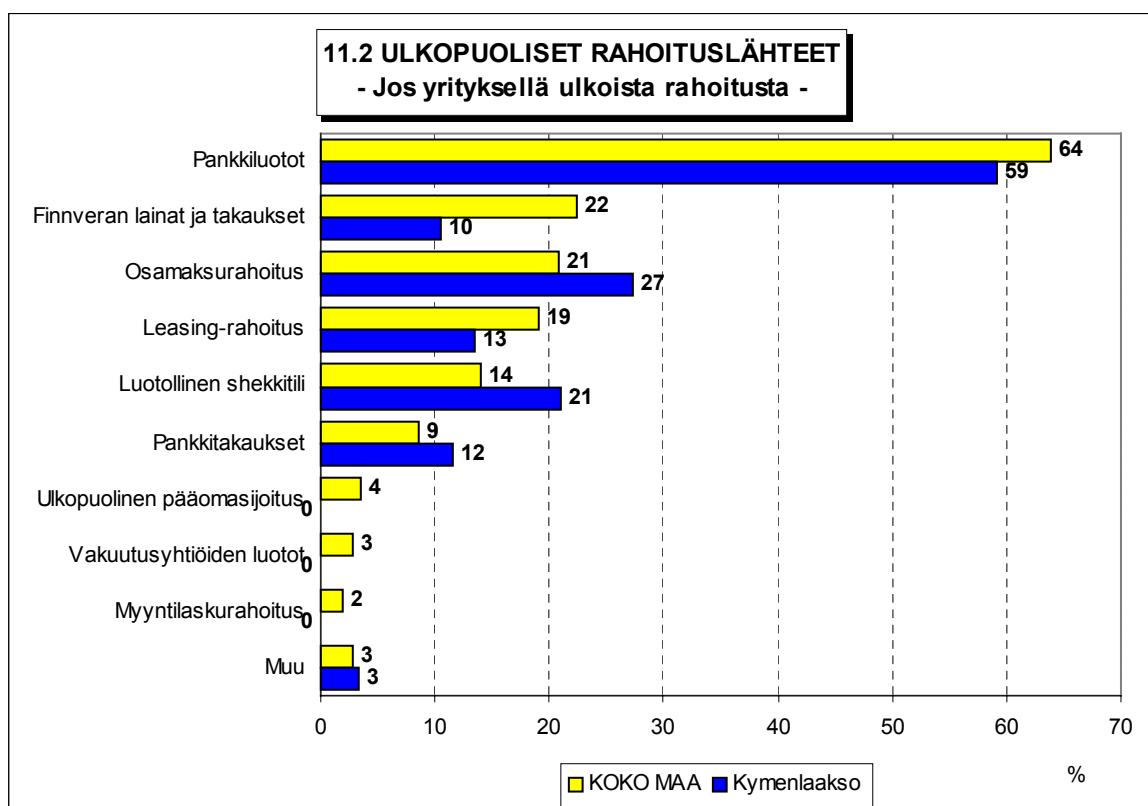
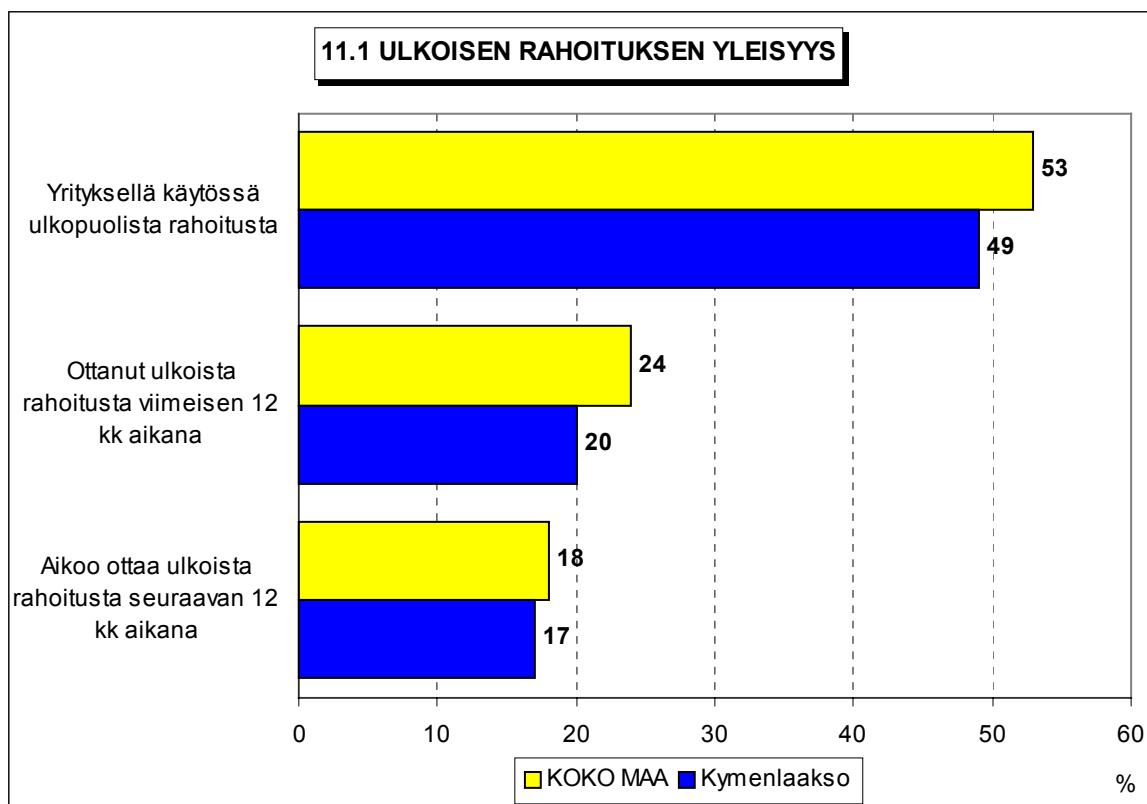
Taulukko 11: Pk-yritysten rahoitus.

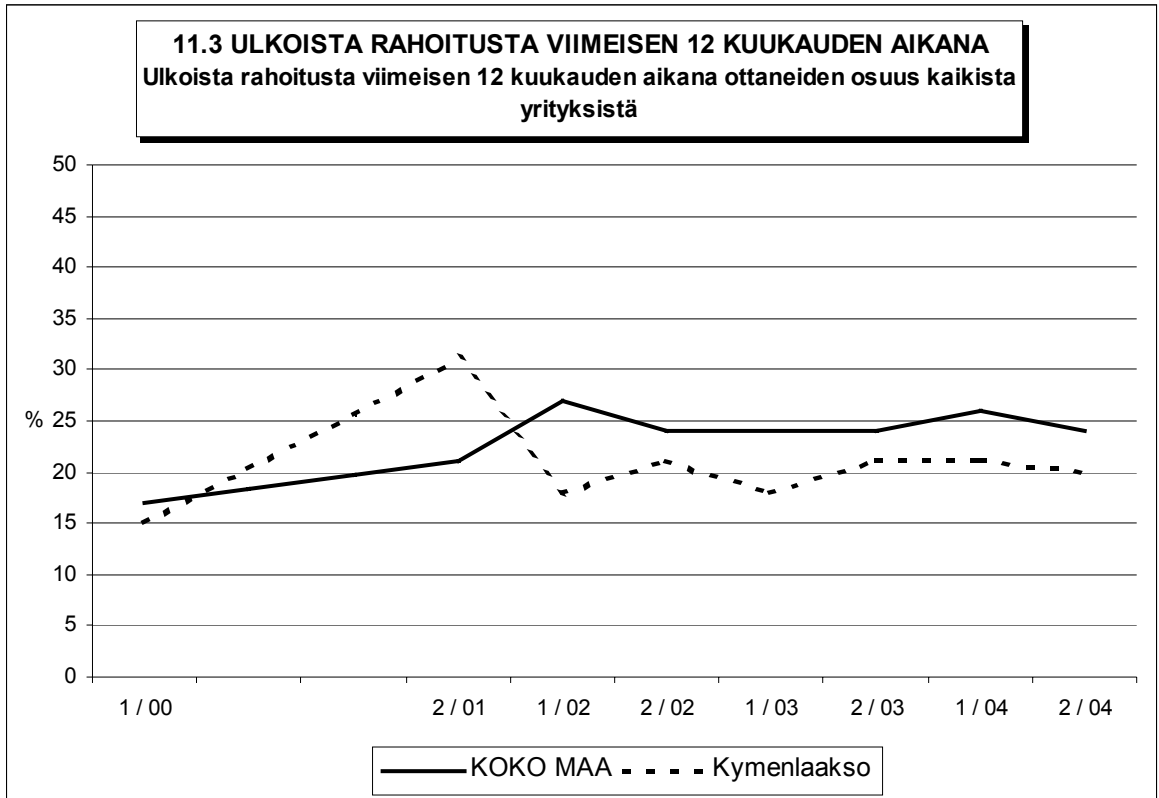
	KAIKKI	YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS		SUKUPOLVEN/ OMISTAJANVAIHDOS				
				TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN AIKANA		ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
				Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei osaa sanoa
Osuudet kaikista pk-yrityksistä (%)	%	%	%	%	%	%	%	%
KOKO MAA								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	53	57	47	51	61	53	50	54
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	24	29	19	23	34	25	22	26
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	18	23	12	17	22	17	20	18
Kymenlaakso								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	49	57	44	53	29	55	37	40
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	20	32	12	20	21	22	17	14
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	17	38	3	15	29	23	10	0

Ulkoista rahoitusta on Kymenlaaksossa 49 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka viides Kymenlaaksossa toimiva pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka kuudes alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja kolmella viidestä, osamaksurahoitusta runsaalla neljäsosalla (27%) ja luotollinen shekkitili viidesosalla (21%).

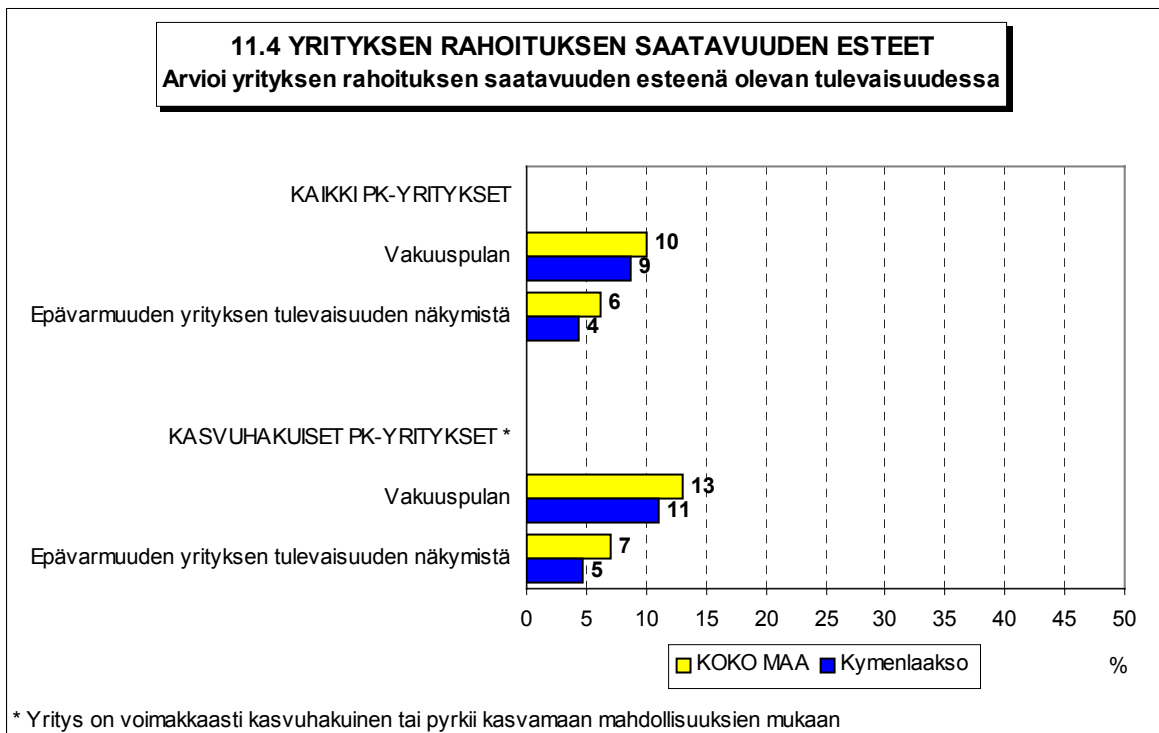
Vakuuspulan arvioi olevan yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä tulevaisuudessa 9 prosenttia Kymenlaakson ja 10 prosenttia koko maan pk-yrityksistä. Epävarmuuden yrityksen tulevaisuudesta arvioi olevan tulevaisuudessa yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä puolestaan 4 prosenttia Kymenlaakson ja 6 prosenttia koko maan pk-yrityksistä. Kymenlaaksossa kasvuhakuiset yritykset arvioivat vakuuspulan olevan hieman suurempi este yrityksen rahoituksen saatavuudelle kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

Kymenlaaksossa 9 prosenttia pk-yrityksistä ennakoi asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän seuraavan vuoden aikana ja 7 prosenttia odottaa maksuhäiriöiden vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä odottaa pienempi osuus maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku +2%) kuin viime keväänä (saldoluku +5%).

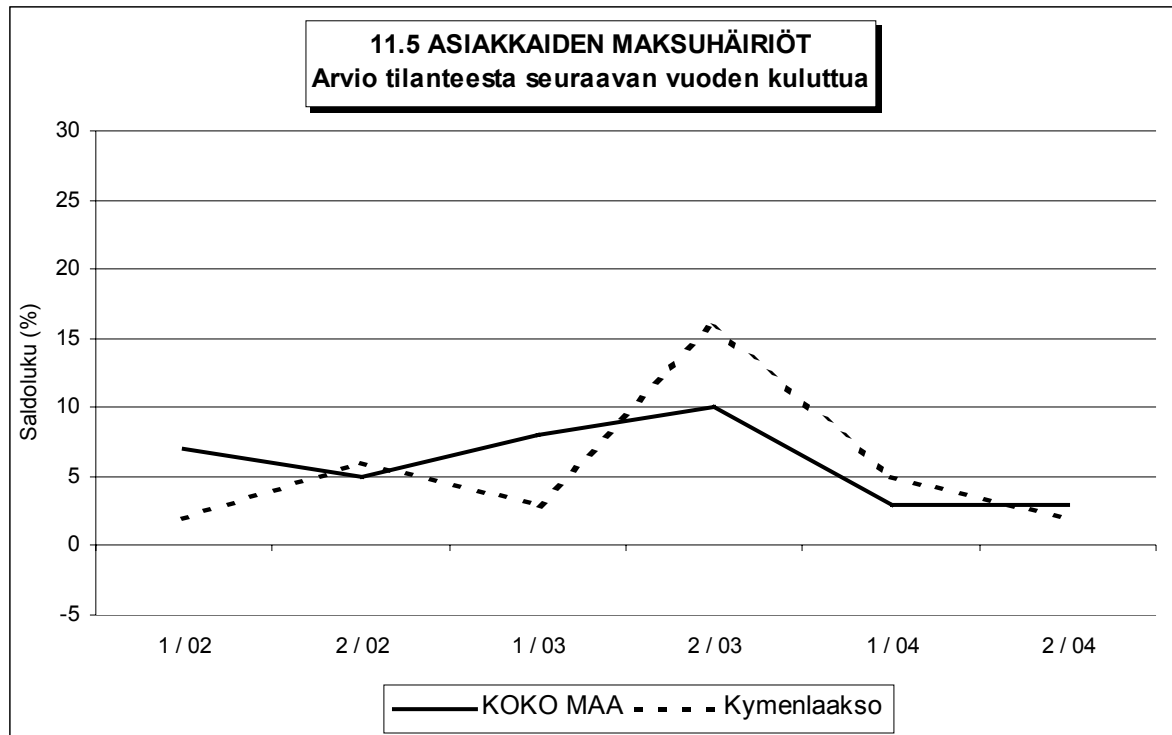

Ulkoista rahoitusta ei kysytty jaksoilla 2/00 ja 1/01.

* Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

FINNVERA

TIETOA - TAITOA - PÄÄOMAA

Pääkonttorit

Helsinki

Vuorimiehenkatu 1 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Vilhonkatu 5 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Vuorimiehenkatu 1, 2. krs • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Kehräsaari • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkätie 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailta

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre-liikekeskus/toimisto 419
RUS-198005 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry

Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry

Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry

Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry

Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry

Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Isokatu 56, 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry

Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry

Eläntie 3, 01510 Vantaa
p. (09) 823 7630, f. (09) 873 6681
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

Satakunnan Yrittäjät ry

Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry

Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry

Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Företagarnas Centraldelegation

Storalånggatan 55, 65100 Vaasa
p. (06) 320 8000, f. (06) 320 8020
www.osfofo.fi